

3. Рядська В.В., Петраков Я.В. *Аудит*. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 416с.

4. Шевелев А.Е., Шевелева Е.В. *Риски в бухгалтерском учете*. – М.: «КНОРУС», 2009. – 304с.

Городиська Х.І.,
студ. гр. ЕОАм-12,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Пилипенко Л.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Легка промисловість відіграє важливу роль у розвитку національної економіки та житті кожної людини. Необхідність розвитку легкої промисловості зумовлена тим, що галузь виробляє продукцію для задоволення потреб споживачів, забезпечує добробут населення. На сьогодні багато підприємств України недостатньо забезпечені предметами праці, тому суттєву роль у їхній роботі відіграють операції із давальницькою сировиною. Отже, існує потреба в удосконаленні наявних та запровадженні нових підходів до організації обліку операцій з давальницькою сировиною.

Проблемам організації та методики обліку й аудиту операцій з давальницькою сировиною присвячені праці провідних вітчизняних учених, таких як: Н.В. Білова, Ф.Ф. Бутинець, О.П. Гребельник, В.Є. Житний, О. Р. Кіляр, Ю.А. Кузьмінський та багато інших. Проте, ця тема потребує подальшого дослідження з метою вдосконалення практики обліку й аудиту операцій з давальницькою сировиною, забезпечення її відповідності сучасним умовам.

Під операціями з давальницькою сировиною розуміють операції з попередньої поставки сировини для її наступного перероблення (оброблення, збагачення чи використання) на готову продукцію за відповідну плату, незалежно від кількості виконавців, а також етапів (операцій з перероблення цієї сировини) за умови, якщо вартість давальницької сировини на кожному етапі переробки становить не менш як 20 % загальної вартості готової продукції, а для деяких видів продукції давальницької сировини українського замовника (номенклатура визначається постановами КМУ) питома вартість сировини в ціні продукції не може бути меншою за 80 %. Існує три схеми проведення операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах:

- ввезення давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України з метою одержання готової продукції;
- купівля за іноземну валюту іноземним замовником давальницької сировини на території України з метою одержання з неї готової продукції;
- вивіз українським замовником давальницької сировини за межі України з метою одержання готової продукції [1].

Давальницьку сировину обліковують у замовника на балансовому синтетичному рахунку 20 «Виробничі запаси». Вартість давальницької сировини, переданої для переробки, замовник відображає за дебетом субрахунку 206 «Матеріали, передані в переробку» та за кредитом субрахунку 201 «Сировина й матеріали». Облік витрат на виробництво продукції, отриманої від виконавця, замовник веде на рахунок 23 «Виробництво» з подальшим їх списанням на рахунок 26 «Готова продукція». З метою удосконалення обліку давальницької сировини у замовника доцільно витрати, пов'язані

з переробкою давальницької сировини, відобразити на субрахунку: 232 «Переробка давальницької сировини», на якому записують фактичну вартість продукції із давальницької сировини з використанням ресурсів виробництва як замовника, так і виконавця. Проте, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, за дебетом рахунку 26 «Готова продукція» відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю [2]. Оскільки продукція, виготовлена з давальницької сировини, не є продукцією власного виробництва, вважаємо доцільним для рахунку 26 «Готова продукція» відкрити субрахунок 262 «Готова продукція, виготовлена із давальницької сировини».

У виконавця давальницька сировина і виготовлена з неї продукція відображається на позабалансовому субрахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» [3]. Щодо обліку витрат, які несе виконавець на переробку чи доробку давальницької сировини, то вони узагальнюються на рахунку обліку витрат на виробництво.

Основним документом взаємовідносин між замовником та виконавцем є договір перероблення давальницької сировини, який обов'язково повинен містити такі реквізити: права виконавця та замовника; ціну робіт і порядок розрахунків; обов'язки виконавця щодо належного виконання робіт та збереження майна замовника; обов'язки замовника щодо прийняття готової продукції; відповідальність сторін і правові наслідки невиконання умов договору; норми витрат сировини при переробці її у готову продукцію та порядок повернення залишків переробленої сировини і матеріалів замовнику чи переходу їх у власність виробника.

Передача замовнику виготовленої з давальницької сировини продукції оформляється актом про виконані роботи та накладною. В акті вказують дані про фактично виконані роботи і їх вартість, яка визначається підприємством-виробником з урахуванням фактичних затрат, пов'язаних з виготовленням продукції з давальницької сировини. Крім того, виробник подає замовнику звіт про використання давальницької сировини, який містить дані про кількість: відходів, одержаної, використаної і невикористаної сировини, виробленої з цієї сировини продукції. Надлишок сировини повертається замовнику, якщо договором не передбачено часткову оплату робіт сировиною.

Давальницька сировина від замовника до виконавця передається на підставі таких документів: накладна або товарно-транспортна накладна, акт передачі та додані документи, які підтверджують якість давальницької сировини. При оприбуткуванні на одержану давальницьку сировину оформляють прибутковий ордер. Якщо виконавець здійснює не лише переробку давальницької сировини, але й виробництво і реалізацію продукції з власної сировини, то він обов'язково повинен організувати відокремлений облік. На сьогодні немає затвердженої форми на поступлення давальницької сировини, тому необхідно обов'язково здійснювати помітку на таких первинних документах «На давальницьких умовах», що полегшить процес обліку руху давальницької сировини та результатів її переробки, а також підвищить аналітичність обліку таких операцій

Отже, запропонована методика обліку операцій з давальницькою сировиною у виробника допоможе підвищити якість інформації про наявність та рух цінностей, контроль та ефективність їхнього використання.

Література:

1. Кіляр О.Р. *Облік і аналіз операцій з давальницькою сировиною: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз і аудит /О.Р. Кіляр. Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана". – К., 2008р. – 17 с.*

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. № 246.

Греб Н.І.,
студ. гр. ЕОАм-13,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Литвиненко Н.О.,
ст. викладач кафедри обліку та аналізу

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Виконання поставлених перед бухгалтерським обліком завдань із забезпечення зовнішніх користувачів інформацією про майновий та фінансовий стан підприємства вимагає встановлення загальновизначеної сукупності принципів та правил, які використовуються в бухгалтерському обліку при формуванні та відображенні інформації. Разом з тим, жорстке нормативне регулювання бухгалтерського обліку, яке мало місце в плановій економіці, позбавляє його можливостей оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Важливим засобом, завдяки якому існує можливість розумного поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку є облікова політика.

При розробці облікової політики суб'єктам господарювання доводиться враховувати не лише множинність трактувань понятійного апарату, але й зважати на широке коло користувачів фінансової звітності, від потреб яких залежать облікові оцінки, оскільки на даний час ні методологія, ні практика розпорядчого документа про облікову політику в Україні не сформована. Тому вирішення проблеми формування облікової політики загалом та її окремих об'єктів і елементів, що їм кореспондують, є важливим науковим і практичним завданням.

Окремі організаційно-методологічні питання формування облікової політики підприємства та проблемні сторони щодо її реалізації на підприємствах України знайшли висвітлення в наукових працях вітчизняних вчених М. Білухи, П. Хомина, М. Пушкаря, М. Кужельного, Ф. Бутинця, Н. Малюги, С. Голова, Л. Ловінської, В. Сопка, Т. Дроздової та інших.

Метою публікації є дослідження особливостей формування елементів облікового об'єкта «витрати» та їх систематизація у розпорядчому документі про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику.

Вперше термін «облікова політика» в межах національної системи бухгалтерського обліку був визначений Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Згідно норм цього законодавчого документа «облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [1]. Тобто, це самостійний вибір підприємством конкретних методик, процедур, форми та техніки ведення бухгалтерського обліку, виходячи з положень чинних нормативно-правових актів та спеціалізації підприємства. Юридичне тлумачення облікової політики та її зміст на національному рівні, окрім зазначеного вище Законом, регулюють П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005 р. №31-34000-10-5/27793.

Об'єктами облікової політики є засоби виробництва, джерела їх утворення, господарські події та фінансові результати, тобто будь-яка норма або позиція